

Gáspár Gyula:

ÉS CSAK FÜST MARAD

„Tegnap még úgy szerettem e dohányfüstös termet!”

A Költő elgondolkozva lépett ki a metrószerelvény ajtaján. Engedte, hogy a hullámzó embertömeg a felszínig sodorja.

„ ... emberlajtorján másznak magasra
emberek
s a dühödt körutak nyakán
kidagadnak az erek ...”

Valahonnan Buda mélyéről indult el, s most itt, a Népstadion állomás előtt úgy érezte, hogy körülötte kitágult végre a világ.

Rágyújtott, majd sietős léptekkel nekivágott megszokott útjának.

A mai verseny különösen érdekesnek ígérkezett: a második helyen álló csapattal, Puskás doktor legénységével játszottak az utolsó fordulóban.

Állandó partnere, Tibor már az ajtóban várta. Mosolygott, de lerítt róla az izgatottság.

A terembe érve a Költő megállt egy pillanatra.

„Látjátok-e, a zöld asztal szövetjén,
ott ugrik a véletlen, mint a nyúl
és kavarnak a színek veszetten,
mint álmainkban határtalanul.”

A zárt teremben kellett leülniük, így Puskás ellen játszhatott.

A doktor, ha nem volt ideges, egyáltalán nem dohányzott, akár heteken át megvolt nélküle. Viszont, ha valami kizökkentette a nyugalmaiból, az egyik cigarettáról gyújtott a másikra.

Megkezdődött a játék.

„Ó színek színe, ördög bibliája
fújd meg lelkemben roppant riadód.”

(Kosztolányi Dezső)

A két csapat küzdelme a végletekig kiélezett volt. Rekontrázott bukások, ötös magasságú küzdelmi licitek, zseniális lejátásások és elemi hibák követték egymást. Puskás egymás után szívta a cigarettákat.

Az utolsó parti előtt mindenki érezte, hogy most dől el az első hely sorsa.

„Szólt a fiú: Kettő, vagy semmi!
És kártya perdül, kártya mén...”

(Arany János)

Általános bellben a Költő és Tibor az alábbi lapokat kapta kézhez:

Észak

♠ D 6 4 3 2

♥ A D 10

♦ 9 6

♣ A K B

Dél

♠ A K

♥ K 6 3

♦ A K 5 4 2

♣ 8 7 4

A mozgalmas licit végére Puskás elszívta az utolsó cigarettáját is:

Kelet	Dél	Nyugat	Észak
dr. Puskás	Költő		Tibor
passz	1 szan	passz	2 kőr *
passz	2 pikk	passz	4 szan **
passz	5 káró	kontra	passz
passz	5 pikk	kontra	5 szan
kontra	passz	passz	rekontra
körpassz			

(* transzfer pikkre
** invit)

Nyugat a káró dámával kezdett. Miután Tibor leterítette a lapjait, a Költő kinyitotta cigarettatárcáját. Udvariasan megkínálta a doktort is, de ő mosolyogva megrázta a fejét.

A káró ász után a felvevő a pikk ászt hívta. A doktor az első két ütésbe szint adott.

A Költő összegezte az eddigi információkat. Nyugat kontrái (azt követően, hogy Észak szleminvitet adott) valószínűleg ötös színeken alapulnak. Van három pikk, három kőr, két káró és két treff, azaz tíz ütése. Mivel a treff dáma elleni impassz valószínűleg nem ül (nem fogadta el a doktor a felkínált cigarettát, vagyis az asztali treff ász–király–bubi vélhetően megnyugtatóan hatott rá), a tizenegyedik ütés csak beszorítással szerezhető meg.

Ahhoz azonban, hogy Nyugat hosszú színeiben beszoruljon, előzőleg két ütést ki kellene adni (rectify count). Kivétel például az átmenetváltásos beszorítás, de ehhez a kőr szín – legalább is egyelőre – nem alkalmas, mert a magas kőrök száma nem több, mint a szín hossza.

„Sötét sziklákon át,
millió poklon át
szállunk tovább, tovább, szegény agyunk
oly részeg
és rí a felleg is és sziszeg a kötélzet...”

(Kosztolányi Dezső)

„Ha Nyugatot ütésbe hozom, kárót hív, és a fenyegető színekhez mindkét oldalról megszűnik a közlekedés” – folytatta következtetéseit a Költő.

„És mi lenne, ha a doktort üttetném? Először lejátszom a magas treffeket, majd a bubival kiadom az ütést. Úgyis csak akkor teljesíthetek, ha négyes treffje van.”

A Költő érezte, hogy közel van már a megoldáshoz. A treff ász, király, bubi után az alábbi állás jött létre:

	Észak	
	♠ D 6 4 3	
	♥ A D 10	
	♦ 9	
	♣ –	
Nyugat		Kelet
♠ B 10 9 8		♠ –
♥ –		♥ B 9 8 7 5 4 2
♦ B 10 8 7		♦ –
♣ –		♣ 10
	Dél	
	♠ K	
	♥ K 6 3	
	♦ K 5 4 2	
	♣ –	

A doktor az asztalon heverő cigarettatárca után nyúlt. Kivett egy szálat, rágyújtott, és elgondolkozott.

Lehívhat ugyan egy magas treffet (melyre a kézből káró, az asztról pikk megy el), de ezzel beállítja az ütésszámot partnere beszorításához. A kör folytatást a Költő kézben ütné, a pikk király és két magas kör után ez lenne helyzet (Nyugatnak még dobnia kell):

	Észak	
	♠ D 6	
	♥ A	
	♦ 9	
	♣ –	
Nyugat		Kelet
♠ B 10		♠ érdektelen
♥ –		♥
♦ B 10		♦
♣ –		♣
	Dél	
	♠ –	
	♥ –	
	♦ K 5 4	
	♣ –	

Puskás – érzékelve a partnerét fenyegető veszélyt – kis kört hívott a nyolclapos állásban.

A Költő az asztalon ütött a tízessel, és a pikk király lehívása után a következő lapok maradtak:

	Észak	
	♠ D 6 4	
	♥ A D	
	♦ 9	
	♣ –	
Nyugat		Kelet
♠ B 10 9		♠ érdektelen
♥ –		♥
♦ B 10 8		♦
♣ –		♣
	Dél	
	♠ –	
	♥ K 6	
	♦ K 5 4 2	
	♣ –	

A felvevő a kőr hatost játszotta ki, és Nyugat nem menekülhetett. Ha pikket dob, üt a kőr dáma, és a pikk dáma, kis pikk hívásokkal felnevelt utolsó pikkhez a kőr ásszal lehet lemenni. Ha kárót dob, akkor a felvevő az ásszal üt, és két menetben felmagasítja káróját, s a kőr király hozzá a hídja.

Nyugat tehetetlenül az asztalra dobta maradék lapját.

A teljes leosztás a következő volt:

	Észak	
	♠ D 6 4 3 2	
	♥ A D 10	
	♦ 9 6	
	♣ A K B	
Nyugat		Kelet
♠ B 10 9 8 7		♠ 5
♥ –		♥ B 9 8 7 5 4 2
♦ D B 10 8 7		♦ 3
♣ 6 5 2		♣ D 10 9 3
	Dél	
	♠ A K	
	♥ K 6 3	
	♦ A K 5 4 2	
	♣ 8 7 4	

A Költő elégedetten dőlt hátra az ülésen. Az ajtók becsukódtak, s az utolsó metró elindult.

Nem az első helynek örült igazán (sohasem érdekelték a különféle pozíciók), hanem a játéknak.

„... így jut nekünk is egy-egy szikra,
a teljesből mindenki részesül,
de el nem érhető a mindenség titka,
bárhogy is akarjuk, nem sikerül.”

Azért csak játszunk...

1986. április